

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XVIII. Angeli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS XVIII. ANGELI.

§. 1.

Figure, & Symbola.

ET facta est lux. Gen. 1. 3. Magni, & nominatissimi Patres, intellexerunt naturam angelicam lucis nomine Rupert. Abb. Tuit. l. 1. in Gen. c. 7. Illis tenebrosa abyssus existendi principium, vel materia fuit: de tenebris enim, iubente Deo, lux ista resplenduit. Id. ib. in Gen. 12.

Divisit lucem à tenebris ib. v. 4. Augusti. id est angelos à demonibus.

S. Francisca Romana continuâ visione Angelorum fruebatur, & maximè quendam formæ elegantissimæ die noctuque, intuebatur sibi assistentem, cujus facies solis splendorem superabat, sinè ullò lumine aliò, solo splendore Angelici, ducebatur. Bolland. 9. Martii.

Quomodo portaverim vos super alas aquilarum. Ex. 19. 4. Angeli aquilis comparantur: ala aquilarum sunt ministeria Angelorum: una ala est ministerium defensionis à malo; altera promotionis ad bonum. S. Bonav. serm. 3. Dom. 24. Pent.

Ecce currus igneus. 4. Reg. 2. 11. Non erat hic currus verè igneus; sic enim aduulset Eliam; sed habebat formam ignis: erant enim revera Angeli, qui, assumptes formam ignis, sursum vehebant Eliam. Corn. à Lap. hic.

Qui facit Angelos suos spiritus, & ministros suos ignem urentem ignis. Pl. 103. 4. His nimirum verbis eorum levitatem, ardorem, fervorem, maximam penetrabilitatem, & acrimoniam, quâ Deum desiderant, atque inserviunt, describens. S. Joan. Damasc. l. 2. orthod. fid. c. 3.

Montes, & colles, cantabunt. Jf. 55. 12. Quinam isti, nisi iidem ipsi cœli inhabitatores spiritus? S. Bern. f. 53. in Cant.

Virtutes colorum movebuntur. Luc. 21. 26. ipsi Angeli, & primæ Virtutes, turbabuntur in terribilibus immutationibus Universi. Theophylactus Ep. Bulgariae hic.

Non alienum videtur, ut per claritatem coloris lili Angelorum cœlestium gloriam putemus expressam, qui verè Mundi istius flores sunt; quod eorum claritatibus Mundus ornatur, & bonum odorem sanctificationis adspirat. S. Ambr. in Luc. 12.

Angelorum Creatio.

In principio creavit Deus cœlum, & terram. Gen. 1. 1. Nihil de invisibilibus virtutibus diserit, neque dicit, in principio fecit Deus angelos, vel archangelos: Judæis enim loquebatur, qui toti præsentibus rebus inhababant, neque spirituale quidquam compre-

hendere volebant. S. Crysof. tom. 1. in Gen. hom. 2.

Quamobrem non meminit creationis angelorum? Qui lege regebantur, solidæ, vel constantis fidei nihil habebant: mox enim post plura, & ineffabilia, imaginem vituli Deum designarunt. Quod si tam facile sibi Deos finxerunt, eorum simulacris; quid non perpetraturi fuissent, invisibilis naturæ notitiam assecuti? B. Theodoretus q. 2. in Gen.

S. Aug. l. 1. sup. Gen. ad lit. c. 3. censet creatos primâ die. Rupertus autem l. 1. de Trinit. & oper. ejus c. 10. non tantum idem sentit, sed argumentò etiam probare contendit, non fuisse Lucem illam corpoream, de qua dubitanter diserit Augustinus l. 11. de Civ. c. 7. Non conveniebat, inquit, primum Dei opus cæteris esse ignobilius. Incert. Auth.

Angelorum nomen.

S. Thomas q. 112. a. 4. ad 2. ait: *Angeli Nuntii* interpretantur, ab eo, quod Domini voluntatem populis nuntiant. *Archangeli* Latine *summi Nuntii*, qui summa annuntiant. *Dominaciones* sunt, qui etiam virtutibus, & Principatibus præminent; qui pro eo, quod cæteris angelorum agminibus dominantur, *Dominaciones* vocantur. *Virtutes* angelica quædam ministeria perhibentur, per quos signa, & miracula, in Mundo fiunt. *Potestates*, quibus adversæ virtutes subjectæ, nè tantum noceant, quantum possunt. *Throni* Latine *Sedes*, sic vocati, quod illis Conditor præsidet, & per eos judicia sua discernit, vel disponit. *Principatus*, qui Angelorum agminibus præfunt. *Che- rubin scientia multitudine.* *Seraphim* ex Hebræo *ardentes*.

Angelorum numerus.

S. Brigitta c. 11. Revel. refert, tot Angelorum millia Deo servire, ut si ab Adamo ad ultimum usque numerarentur, omnibus, ac singulis, plures, quam decem Angeli custodes assignari possent. Vide S. Thom. 1. p. q. 50. a. 3.

S. Dionysius l. de cœl. hier. docet, Angelos superare numero res corporeas.

Millia millium ministrabant ei, & decies millia centena millia assistebant ei. Dan 7. 10.

Audivi vocem Angelorum multorum, & erat numerus eorum millia millium. Apoc. 5. 11.

S. Thom. q. 112. a. 4. ad 2. ait: Angelos excedere, quoad multitudinem naturas rerum materialium.

N 3

Ordo

Ordo Patriarchalis respondet Thronis, Prophetis Cherubim, ordo Apostolicus Seraphim; in Patriarchis fuit stabilitas fidei, in Prophetis limpitas cognitionis, in Apostolis fervor charitatis. Martyres Dominationibus, Confessores Virtutibus, Virgines Potestatibus. Ordo praesidentium Principatibus, ordo Magistratum archangelis, ordo Regulantium Angelis. S. Bonav. serm. 22. in Hexam.

Angelorum Præstantia, Pulchritudo.

Immittet Angelus Domini Pf. 33. 8. subintelligitur, ipse se in circuitu timentium eum &c. In Hebræo: *castrametabitur Angelus Domini in circuitu &c.* Mira potentia Angelorum! ut unus Angelus vicem exercitus suppleat. Bellarm. hic.

In manibus portabunt te. Pf. 90. 12. Manus Angelorum sunt intellectus; sive sapientia, & potentia, nam intelligendo, & volendo, omnia faciunt. Id. ib.

Sex alæ uni. Jf. 6. 2. Sex alæ significant eos agillimos, & maximâ vi motivâ præditos esse, ut ad sex differentias positionum, scilicet fursum, deorsum, antè, retrò, dextrorsum, celerimè moveri, ac volare, possint; ita ut celeritate superent ventos, fulmina, solem, cœloque omnes. Corn. à Lap. hic.

Duabus velabant pedes. Jf. 6. 2. Pennatos Sanctorum Angelorum pedes Theologia finxit. Penna enim declarat, & ducendi celeritatem, & quod cœlestis est, & quod antè movetur, & quod ab omni rerum terrenarum studio, & cupiditate abhorret. Dion. Areop. l. de cœl. hier. c. 15.

Qui non servaverunt suum principatum. Epist. Judæ v. 6. Vsq. 1. p. disp. 217. c. 3. ostendit per principatum maximè accipi gratiam sanctificantem-quorum venustas, ut loquitur S. Basilus hom. 1. in hexam. nostræ cogitationis facultatem omnem longissimè superat.

Si videres spirituales pulchritudinem Angelorum, corpus tuum non sufficeret videre; sed rumperetur, quasi vas corruptum, & putridum, propter gaudium animæ ex visione. l. 2. Rev. S. Brigittæ c. 18. v. c.

§ II.

Angelorum Virtutes in genere.

Illos quoque Cherubim aureos. Ex. 25. 18. Hi Cherubini significant Angelos, qui sunt quasi stipatores Dei. Hinc gestant quatuor stemmata, & insignia, Domini sui: species aquilæ significat Dei sapientiam; Homo bonitatem, mansuetudinem, & clementiam; Bos iustitiam, religionem, & cultum ei debitum; quod scilicet bobus, aliisque victimis, fit colendus; Leo fortitudinem, & potestatem. Hæc attributa à Deo ipsi Cherubini, id est, Angeli, in se participant, & repræsentant. Sunt aquilæ per celeritatem, & contemplationem; Leones per fortitudinem; Homines per man-

uetudinem; Boves per patientiam, & labores. Corn. à Lap. in Exod. 25.

Est hierarchia sacer ordo, scientia, & actio; quæ & ad Divinitatis similitudinem, quoad ejus fieri potest, accedit; & pro portione illustrationum, quæ ei divinitus datæ sunt, ad Dei imitationem traducitur-suosque in rebus Divinis collegas, simulacra divina, efficit, specula maximè perlucida, & immutabilia. Dion. Areop. 1. de cœl. hier. c. 3.

Angelorum amor, & cultus Dei.

Duabus velabant faciem ejus. Jf. 6. 2. Ex Hebræo tam faciem ejus, quam suas, legi potest. Velabant facies præ intima reverentia, quod tantum Divinitatis jubar irretitò oculò aspicere non possent; pedes verò velabant præ verecundia, nè quis aspiceret imperfectum eorum amorem, & affectum; cujus symbolum sunt pedes. Ita Chrysost. serm. 4. de hac visione. Corn. à Lap. hic. c. 6. v.

Vidit Zacharias 2. 1. Angelum habitu architectum, *in manu ejus funiculus mensuræ*; rogatus quò abeat? respondet, ut metiatur Jerusalem. Scilicet ad urbem murò, & templò, ornandam. Et alius Angelus egrediebatur. Rupert. l. 7. de victor. c. 19. In ædificatione terrenæ civitatis, & templi, jam & opifices volunt videri, seque certatim ingerunt Angeli. Luc de Velliso in Judith. 1. Parænet. 3.

In templo ejus omnes dicent gloriam. Pf. 28. 9. Angelorum opus laudare Deum; omnibus denique cœlestibus exercitiis una hæc cura; gloriam Creatori dare. S. Basil. hic.

Angelorum obedientia.

Angelis suis Deus mandavit de te. Pf. 50. 11. Præcipua causa est, cur angeli nos diligentissimè custodiant, quia videlicet id Deus mandavit eis, quamvis enim libenter id faciant, quia nos amant, & quia malos Angelos oderunt, & quia cupiunt instaurari sedes cœlestis Jerusalem; & quia sciunt, id esse gratissimum Regi suo Christo Domino; tamen nihil eos magis movet, quam præceptum Domini: intelligunt enim se esse ministros Domini, Deumque nihil magis requirere à ministris suis, quam promptam, ac simplicem obedientiam. Bellarm. hic apud Paoletti D. 12. Pent. Providentissimus de te, ô homo, est Deus: siquidem tantis Principibus mandavit de te; & quod est dignissimum omni veneratione, non uni tantum Angelo mandavit de te, sed *Angelis suis*. O miram Dei dignationem! ô Angelorum summam obedientiam! ô animæ pretium! sed quid mirum, si Deus Angelus mandavit de te; siquidem & Filio suo mandavit de nobis; non solum ut nos custodiret, sed etiam pro nobis moreretur. Philipp. Diez tit. Angeli,

Bene-

Benedicite Domino omnes Angeli ejus qui faciatis verbum illius. Pl. 102. 20. Cum tanta in Angelis sint, quæ commendari possunt; immortalitas, amor in Deum, constantia voluntatis, nobilitas originis; his omnibus omis- sis, unam miratur, & laudat David, obedientiam; ac si præter eam nihil cuperent in se laudari: *facientes verbum illius.* Non opus interari præceptum, non svaderi, quod præcipitur; verbum auditis, & obeditis. Sed quæ mercede ad tantam celeritatem obediendi urgentur? novi spe mandati. Ut alia à Deo mandentur, citissi- mè mandata perficiant, *facientes verbum il- lius ad audiendam vocem sermonum ejus.* O dignam obedientiæ mercedem. Oliva l. 10. Strom. §. hic. Quid in Angelis mirificum præ- dicamus? profectò quia cum omni cura obedi- unt Deo. Quod David quoque dicebat: *be- nedicite Domino omnes Angeli ejus &c.* Huic enim bono æquale est nihil prorsus, etiam si sint millies in corpore: hoc est enim, quod ma- ximè præstat eos beatos, quia obediunt præceptis Dei. Did. Niss. vitæ Abrah. c. 11.

Quæ honori adversantur, verus obediens non recusat. Quid Angelò sublimitis? quid scyniphe abjectius? & tamen Deus paria utrique im- peria imposuit: nam sicut scyniphi imperavit, ut Ægyptum superbiam humiliaret Ex 8. 16. ita im- peravit Angelo, ut Assyriorum potentiam demoli- retur. 4. Reg. 19. 35. Non expostulant cum Deo, aut illis minora impera, aut majora nobis. 3. Reg. 17. 4.

Corvis præcepi, ut pascant se. Ad eun- dem item Angelus destinatur. 3. Reg. 19. 5. Ni- hil sibi gloriosius arbitrat, quam obedire. Imò paria cum dæmonibus ministeria exequuntur: nam sicut malis, ita & bonis Angelis, puniendi impios ministeria demandantur. Malis, qui Ægyptum fla- gellarunt. Pl. 77. 49. *Immissiones per Angelos malos;* bonis, qui Sodomam everterunt. Gen. 19. 1. Nec tamen ob id indignantur Angeli boni. Mendoza in l. 1. Reg. c. 3. v. 9.

Seraphim hi sunt schema perfectæ obedi- entia: hæc enim velatis oculis caca præceptum non discutit; est tota alata promptè exequendo iusta. Cornelius in Jf. 6.

Tremunt Potestates, non metu formidinis, cum sint perfectè beati, sed administrationis af- fectu, vel obedientiæ famulatu, cum, secundum Apostolum, omnes sint administratorii spiritus. Innoc. Pontif. de Sacro Altar. myster. l. 2. cap. 61.

Angelorum humilitas.

Vidit Angelos Dei ascendentes, & des- cendentes. Gen. 28. 12. Angeli Dei annuntia- tores sunt veritatis, ascendunt, & videant. *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum &c.* Descendant & videant, quia *Ver- bum caro factum est.* &c. Ascendant, ut eri- gant magnos; descendant, ut nutrant parvos. S. Aug. in Pl. 44.

Ego sum Raphael, Angelus unus ex septem, qui adstamus ante Dominum. Tob.

12. 15. Plures, & benè, censent; Raphaelem esse ex primo ordine Seraphinorum; adeoque u- num ex primis Seraphinis: hi enim proximè as- sistunt Deo, uti altare se ait Raphael. Discite, quanta dignitas animæ, quanta Dei Angelorum, etiam Seraphinorum, dignatio, quæ dignantur hominum peccatorum, vilium, & miserorum, tantam, tamque particularem, & providam, curam gerere. Corn. à Lap. in Tob. hic.

Ecce Angelus Domini stetit juxta illos. Luc. 2. 9. Stetit quasi familiaris, quasi æqua- lis, & unus ex illis. Non supra illos stetit, si- cut ante exaltationem humanæ naturæ in Chri- sto, quia mittebant se Angeli adorari; quod non fecerunt post assumptam à Verbo Humanita- tem. Did. Stella hic.

Ecce evangelizo vobis &c. Luc. 2. 10. Non Pontificibus, non Sacerdotibus, non Scri- bis, non Phariseis, non Optimatibus: ut hinc percipiamus, quàm chari sint Deo, etiam vilis- simi, homines; utpote ad quos dirigit Angelos, quibus primum manifestat mysterium nati Filii. Cajet. hic.

Et subito facta est &c. Luc. 2. 13. Mi- litia in ipsa Nativitate celestis apparuit, quæ Duci suo semper immaculatè in supernis as- sistit, & ipsum descendente ad terras sequi- tur; non quarens, quò eat ineffabilis, & æter- nus Dux; sed sequens, quò jert, cum adver- sis parata bellare! Quæ idcirco militia celestis dicitur: quia infatigabiliter pro hominibus ter- renis militat, ut possint esse celestes, simulque concives. Sim. de Cassi. l. 1. c. 7.

Et dixit illis (pastoribus) Angelus Luc. 2. 10. adstunt Angeli, loquuntur pastoribus. Non dedignantur loqui personis humilibus; & cum ipsi sublimes sint, infimos non aspernantur. S. Cypr. de Nat. Christi.

Vide, nè feceris; conservus tuus sum &c. Apoc. 19. 10. In lege prisca adorari se passi sunt Angeli. Adoravit ternos Abraham, binos Loth; adorârunt eos Josue, Tobias, Manue; & non obstitit. In nova Lege, sui Regis exem- plò moti, facti submissiores, post tantam Domi- ni abjectionem, hunc sibi honorem deferri vetu- erunt. Drexelius horol. 11. noctis, virt. 4.

Obsequuntur salutis tuæ Angeli, concessi sunt ad ministerium Filii Dei, & dicunt inter se: si ille descendit, & descendit in corpus; si mortali indutus est carne, & sustinuit crucem, & pro hominibus mortuus est; quid nos quiescimus? quid parcimus nobis? Eja omnes Angeli! descen- damus è cælo. Orig. in Ezech. hom. 1.

S. Bernardus f. 31. in Cant. vocat Angelum Custodem: sedulum Custodem: sedulum pedif- sequum animæ. Non fastidiunt, neque erubescunt, illa beatorum spirituum agmina, qui perpetuâ felicitate fruuntur, peregrinantibus, ac in do- mibus luteis habitantibus, ministrare; quatenus ei placeant, cui se efficiunt sacrificium laudis. Non discernunt, quid agant. Sed propter quem, S. Laur. Just. de triumph &c. c. 12.

Ange-

Angelus Custos, qui famulum custodit, æquè lætus vivit, ac qui Regem; nec minus curat de protectione ancillæ suæ Angelus, quàm de heræ suæ. Si Gabriel destinaretur hodie ad protectionem Æthyopis, non resistet; non dicet, indecens esse sibi, protegere servum, postquam protexit Cœli, terræque Reginam. Alvarez. Joseph. Illustr. 265.

Angelorum Zelus animarum.

Vocavitq; Angelus Dei Agar de cælo. Gen. 21. 17. O potentiam lacrymarum! licet rea Agar, & lassâ, Deique jussu, in exilium acta; tamen, ut flevit, Angelorum non alloqui solum, sed & ministeriò recreatur. Nè diutius sitiret, aquæ puteum indicavit ei Dominus, vel etiam elicit. Eliæ pro Domino latenti annonam indices corvus ferebat; Agari verò Angelus frigidam propinavit. Quàm felicior in exilio serva, quàm domi herus. Nam Abraham juxta tabernaculum suum Gen. 18. 2. ministrat Angelis; Agari autem in solitudine ab Angelis ministratur. Quid non iustorum hymni impetrent in Templo, quando exultantis ancillæ ululatus in nemore accersit è cælo Deum, trahitque angelos in obsequium sui. Oliva l. 2. Strom. §. Vocatque Angelus &c.

Quomodo portaverim vos super alas aquilarum. Ex. 19. 4. Vide hoc titulo §. 1. sub initium.

Venit unus Angelus Domini, & percussit in castris Assyriorum 185. milia. 4. Reg. 19. 35. Ad portandum Eliam in cœlum, ecce curtus igneus, & equi ignei. 4. Reg. 2. 11. Equi ignei erant multi angeli sub forma equorum igneorum, ut tenent Abul. Serarius, Sanchez, Cornel. &c. Cur ad necem tot millium unus Angelus venit, ad portandum Eliam in cœlum multi? Nihil gratius Angelis, quàm in cœlum hominem ferre. Sylv. in Luc. 15. q. 10.

Ipsi (Cherubim) stabant erectis pedibus, & facies eorum erant versæ ad exteriorem domum. l. 2. paral. 3. 13. Cur non perspectant Sancta Sanctorum, ad oraculum, & arcam testamenti? sed iis omnibus, velut à tergo relictis, oculos conjiciunt in domus portam exteriorem: ut ipsò intuitu præbeant formam ardentis Zeli animarum, qui in Angelis præfulget. V. Beda l. de templo c. 13. Angeli habent facies ad exteriorem domum; quia nos ab hujus ærumna peregrinationis ereptos ad suum desiderant pervenire consortium. Stant erecti, & aspicientes portam: quia sic de animarum sanctarum in cœlis beatitudine congaudent; ut eos quoque, quos in terris adhuc peregrinari conspiciunt, Electis opem ferre non desinant, donec & illos ad cœlestem patriam introducant. De Arcones in Is. 2. 3. Discurfu 6.

Dixit autem ad cultorem vineæ. Luc. 13. 7. Unusquisque nostrum ficus est in vinea Domini, scilicet Ecclesiâ. Venit igitur Deus quarens fructum; & si invenerit te absque fructu, jubet, ut ex hac vita, exfereris. At cultor vineæ supplicat, ut tibi parcat. Quis autem ille cultor vineæ? suus cuiusque Custos angelus, &c. Theophylactus hic.

Homo quidam fecit cenam magnam, &c. Luc. 14. 16. Jesus est, qui fecit cenam magnam æternæ beatitudinis; & misit servum suum, angelicum ministerium, ad invitandum homines ad cœleste convivium. Cajetanus hic.

Et portaretur ab angelis in sinum Abraham. Luc. 16. 22. Non suffecerat ad portandum pauperem unus angelus, sed propterea plures veniunt, ut chorum lætitiæ faciant. Gaudet unusquisque angelorum tantum onus tangere; libenter talibus oneribus prægravantur, ut adducant homines ad regna cœlorum. S. Chrysost. hom. de div. & Laz.

Confitebor nomen ejus coram Patre meo, & coram Angelis ejus. Apoc. 3. 5. S. Anselmus: gaudent angeli de consortio iustorum. Quid gloriosius, & optabilius, potest esse, quàm iustum laudari, & testimonium habere à Christo Domino coram suo Patre? Cur additur, & coram angelis ejus? Ob magnum gaudium Angelorum, quia protectores hominum, & summè gaudent de eorum bono, & gloria. Sylv. hic.

Omnes Angeli stabant in circuitu throni. Apoc. 7. 11. Valde probabile, hic agi de sanctis Angelis Custodibus. Stant ante thronum Dei, & summè gratulantes de salute suorum clientum; & Deo gratias agentes, *Salus Deo nostro.* hic.

Angeli quotidie aut ascendunt, aut descendunt, super salutem hominum. Orig. hom. 4. in Luc.

O si cognosceremus & nos, quomodo expectant, & quantum desiderant (Angeli) adventum nostrum; quàm sollicitè quærunt, quàm libenter audiunt bona de nobis - quomodo discuntur medii inter nos, & Deum; fidelissimè portantes ad eum gemitus nostros, & ipsius nobis gratiam devotissimè reportantes. S. Bernardus l. 2. in Vigil. Nat. D.

Angelorum Charitas, misericordia.

Et fecit in oraculo duos Cherubim de lignis Olivæ. 3. Reg. 6. 23. *Texit quoque Cherubim aurò v. 28.* In templo Salomonis Cherubini ex lignis olivarum operati laminis aureis: quia magnam in homines exercent charitatem, & misericordiam. Incertò auctore.

In manibus portabunt se. Ps. 90. 12. ut enim fratres natu majores infantulos fratres in ulnis gestant; ita Angeli, qui quasi majores natu fratres sunt, nos homunciones, hoc est, fraterculos suos, in manibus portant; ut ab omnibus peccatorum offendiculis defendant. Philipp. Diez tit. Ang. Quotidie illos, ad nostri custodiam deputatos, multipliciter offendimus, & offensam negligentia cumulumus; ipsi autem, licet à nobis frequenter injurias patiantur, sustinent tamen, & compatiuntur peccantibus; nec minor illorum circa nos custodia, imò major sollicitudo: cum boni custodis sit, infirmis magis, quàm sanis, operam exhibere. Ramirez in ep. Christi ad Ep. Asiæ ep. 5.

Lui

Qui facit Angelos suos spiritus &c. Pf. 103. 4. in quo ostenditur, quod sancti Angeli habeant puritatem in se, quia spiritus; pietatem ad nos, quia sunt ministri; charitatem ad Deum, quia ignis urens. S. Vinc. Ferr. 1. 7. D. 3. Adv.

Apparuit illi Angelus Domini stans à dextris altaris incensi, & Zacharias turbatus est. Luc. 1. 11. Turbatus est, minimè Angelum reputans, quem separatim ab hominibus videbat. S. Chrysost. hom. 2. in Nat. Joan. in persona Zachariæ: cessa deinceps tu, qui me terres: si enim esses à Deo missus Angelus; ad ea, quæ sunt mihi usui, adjumento fuisses, & miserius esses eorum, qui foris lacrymantur; affligeris una cum eis, qui affliguntur. Bæza 1. 1. c. 7. §. 1.

Angelus autem Domini descendebat. Jo. 5. 4. O quam Angelis agnatum medicorum munere fungi! Angelus Sodomam punituri prius ad Abraham tabernaculum sunt profecti in ipso sermone dei. Gen. 18. 1. tandem venerunt Sodomam vesperti. Gen. 19. 1. Cur ad puniendum missi mox Sodomam properarunt? quia libenter ad sanitatem peccatorum accurrunt; quasi inviti trahantur ad vindictam. Unde expectant, ut videant, si forte Dominus Abraham precibus placaretur. Abulensis. Totum diem expectarunt, utrum DEUS parceret civitatibus propter Abraham. Escob. mir. Christi t. 1. Obferv. 4.

Hic est funiculus triplex, quod de excelso cœlorum habitaculo, ad consolandos, ad visitandos, ad adiuvandos nos attrahit supereminens charitas Angelorum, propter Deum, propter nos, propter seipsos. S. Bernard. 1. 1. in fest. S. Michaelis.

Angeli ad succurrendum nobis velociores sunt aquilis. S. Vinc. Ferrer. de S. Mich.

§. III.

Angelorum beneficia corporalia.

Angelus eripit Loth ex incendio. Gen. 19. 16. Tobiam sanat c. 11. 15. Petrum è carcere educit act. 12. 9. Balduino regi, cum exercitus ejus in angustiis viarum in periculo esset, ne ab hostibus internecioni daretur, Dux quidam incognitus apparuit, qui apprehenso vexillo per aliam viam universum exercitum duxit Jerusalem. Baron. t. 12. An. 1144. Mafæus 1. 1. hist. Ind. Emmanuel Portugaliæ Rex primariæ navi suæ, quæ in Indias, novum subacturus orbem, destinata fuit, nomen dedit Gabrielis Archangeli.

Piscina probatica. Jo. 5. S. Chrysost. hom. 35. Angelus descendens aquæ motæ virtutem sanandi tribuit.

S. Patritius Hiberniæ Apostolus, cum à Deo peteret, ex servitute accipi; angelus custos ei apparuit eum consolatus; ostendens locum, in quo aurum effodere posset ad redimendum; quod & factum. Bolland. 17. Martii c. 2.

Polyant. Sacr. Tom. I.

*Angelorum beneficia spiritualia.**Solantur, læta nuntiant, tollunt metum.*

Angeli Sanctis apparentes statim in exordio sermonis jubebant eos metum ponere. Gen. 15. 1. Gen. 46. 3. Matth. 1. 20. Luc. 1. 30. Luc. 2. 10.

Ad populum Israelis objurgandum misit Deus *virum Prophetam*. Judic. 6. 8. paulo post angelum ad consolandum Gedeonem, v. 12. *Dominus tecum, virorum fortissime*. Ubi Lyr. Dominus primò mittit eis reprehensorem, ut verè poeniteant; secundo adiutorem, ut vincant.

Dicite filia Sion &c. Matth. 21. 5. Verbum propositum est Verbum Dei ad sanctos Angelos, ut loquantur amicabiliter animæ sanctæ, bonæ, & justæ, ab hac vita recedenti, tanquam concivi eorum, ac cohæredi dicentes: ecce Rex tuus, quem tam ardentè desiderasti, amasti; & cui tam fideliter servisti. S. Vinc. Ferr. D. 1. Adv. 1. 3.

Vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis. Apoc. 7. 2. quia veniebat læta, & prospera nuntiare. Sylv. hic.

S. Henricum Suseonem angeli in angustiis positi visitant, & cœlesti musicâ recreant, cum illo ducentes choreas, & dicentes: in dulci júbilo &c. Celebraturum visi angeli dulcissimè amplecti Boll. de Henrico Sufone Ordin. Prædic. 25. Jan.

Angeli docent, jurant orare; offerunt preces.

Credimus, Angelos Sanctos astare orantibus, offerre Deo preces, & vota hominum. S. Bern. ferm. 7. in Cant.

Solent Angeli astare orantibus, & delectari in his, quos vident levare puras manus in oratione. Id. hom. 3. de laud. Virg.

S. Raymundus de Pennaforti ab angelo sæpe à somno ad orandum excitabatur. Boll. 7. Jan.

Angelorum alia beneficia spiritualia.

In manibus portabunt te Pf. 90. 12. Manus angelorum sunt intellectus, & voluntas; si-ve sapientia, & potentia: nam intelligendo, & volendo, omnia faciunt. *Lapides* in via sunt omnia impedimenta, quæ occurrunt in hac vita, si-ve temporalia, si-ve spiritualia, scandala, tentationes, persecutiones, & similia. *Pedes*, quibus ad lapides offendere solemus, sunt affectus humani. Duo sunt autem affectus principales, quasi duo pedes: amor, & timor; & quocunque homo operando, loquendo, desiderando, pergit; vel amore movetur, vel timore. Robert. Bellarm. hic.

Vidis angelum Dei. act. 10. 3. Cur ad illuminandum Cornelium in fide non venit aliquis discipulus, sed angelus? ad illuminandum Eunuchum missus Philippus. Act. 8. 26. Respondi id factum ob bona opera, elemosynas ejus,

ejus, & orationes, quæ Deo offeruntur per manum angeli. Apoc. 8. 4. Tob. 12. 12. Sylv. hic q. 5.

Pes tuus affectio tua: pes animæ, quam in manibus portant angeli, ne offendant ad lapidem pedem tuum. S. Bern. l. 13. in Psal. qui habitat.

Ipse Anti-Christus, ut docet S. Thom. 1. p. q. 113. muniatur angelò custode, qui impedimento erit, quò minus ad majora mala manum extendat.

Angeli respicientes Eucharistiam.

S. Franc. Sales. l. 4. vitæ c. 48. recenset de Poenitentiario suæ diocesis, plerumque Angelum suum custodem intuitum, qui antecedere illum solebat, antequam esset Sacerdos; sed ut primum Sacerdos factus, illum honorem Angelus recusavit, semperque priorem locum Sacerdoti detulit.

Apparuit ei angelus Domini, & ait: Dominus tecum virorum fortissime. Judic. 6. 12. Cur ei apparet, & maxime eo tempore alloquitur Gedeonem? An orabat, ut Daniel? an jejunabat, ut Cornelius? forte sacrificabat ut Zacharias. Audi: *Cumq; Gedeon, v. 11. excuteret, atque purgaret, frumenta - ut fugeret Madian; apparuit ei angelus Domini.* 12. Sola divini designatio frumenti angelum pellexit ad minimum natu è filiis Joas. Hinc discas, cur Dei spiritus oblatas sibi à Manue Samsonis patre delicias sprevit, Judic. 13. 16. Abraham vero dixit Gen. 18. 5. *fac ut locutus es.* Unde fastidium unius epuli, & tanta alterius aviditas? sola dapum dissimilitudo angelos, & recreat, & abstinet. Paraverat panem Abraham: ponam buccellam panis. nulla apud Manue panis mentio. Judic. 13. 15. *& fac amicus tibi hœdum de capris.* Oliva l. 5. Strom. §. apparuit &c.

Reflexit; & ecce ad caput suum subinvericus panis, & vas aque. 3. Reg. 19. 6. Itane lautius cenat Elias corvo 3. Reg. 17. 6. quam Angelò ministrante? ab ave carnibus saturatur, ab angelo solò pane reficitur. Nimirum iis dapibus angelus excipit prophetam, quibus in cœlo enutritur. Non mirum proinde, si Lothus vir opulentus, cum angelis epulum Sodomis pararet, non altilia; non vitulum, Gen. 19. 3. *coxit azyma, & comederunt.* Ludis? an illudis hospitiibus; bone vir? quos pronus adoras, & dominos vocas, cogisque tuum sub tecum subire, vix reficis. Fecit convivium. quam splendida vox! *& coxit azyma:* quam tenuis apparatus! Scivit vir prudens, nihil fore gratius angelis, quam si in azymis delibarent quodammodo azyma veritatis, & panem vitæ JESUM. Facilitari id à nobis gaudeo, dum Eucharistiam sumimus, & angelos vocamus ad aras. Id. ib.

Certus sit, quia ultores Angeli nec semel indignè communicanti parcerent; nisi bonitas Christi, in cujus judicio pendent omnia, & cui commissum est, ut signum ponat in frontibus suorum; & gladium suspenderet, & removeret momentaneam mortem, Christo totum de-

bemus ad scribere. S. Paschal. l. de corp. & sang. Dom. c. 8.

Sed neque putandum est, nos consortes & concives futuros beatorum spirituum, ab ipsis deferi, dum sedemus in Ecclesiæ convivio: facti sunt quippe omnes administratorii spiritus propter eos, qui hereditatem capiunt salutis, cujus arrham hic recipimus, & pignus. Si ad instructionem convivii perfecti plurima requiruntur, divites sunt hi spiritus ad ampliorem. Habent ad votum cellaria Regis; proferunt de thesauris suis, quæque voluerit interior homo noster. Petitur ignis, & caminus incendii? Seraphim ardent. Petitur sal, & lumen? Cherubim sapiunt, & lucent. Petuntur sedilia? Throni habent illa. Ministratur à suprema hierarchia, quia ministrantibus imperant. Quaritur qui dominetur in convivio, qui virtute præeat, qui potestate tueatur? hoc secunda potest hierarchia. Quaritur pro inferiori cœnaculo, quis ordo sit in convivantibus? offerunt se Principatus, subordinant Arch-Angeli, & Angeli subserviunt. Jo. Gerson tr. 9. sup. Magnificat.

§. IV.

Angelorum custodia.

Figuræ.

Equitatu meo in curribus Pharaonis assimilavi te amica mea. Cant. 1. 8. Angelicis fulta ministeriis, & supernò stipata agmine sponsa incedens similis est equitatu Pharaonis &c. S. Bern. in Cant. l. 39.

Invenimus me vigiles, qui custodiunt civitatem. Cant. 3. 3. Angeli scilicet sancti, qui civitatem, id est, Ecclesiam, vel Fideles, custodiunt. Rich. à S. Viç.

En lectulum Salomonis 60. fortes ambiunt ex fortissimis Israel. Cant. 3. 7. Lectulus Christi est mens sancta, quam proinde ambiunt, & custodiunt sexaginta, id est, plurimi fortes, angeli, ut Aponius. apud Corn à Lap. hic. Quam nos beatiores Salomone! qui non regio excepti thorò, sed in ærumnosum abjecti sterquilinum, stipamur tamen Sionis principibus, militiâ cœlesti, Angelorum Custodum. Oliva l. 5. Strom. hic.

Sepovit eam. If. 5. 2. in quo significatur custodia angelorum. S. Thom. hic.

Testimonia

Ex Scriptura, & Patribus.

Eccce duo viri astiterunt. Act. 1. 10. Cur duo angeli apparentes dicuntur viri? S. Epiphani. or. de asc. viri dicuntur, ut animi robur discipulorum confirmet.

Prælium, de quo. Apoc. 12. 7. ait Ribera, vulgus initio Mundi factum putat, cum diabolus, & angeli ejus, cœlò ejecti sunt. sed sine dubiò pertinet ad extrema tempora. In hoc prælio Michael, & angeli ejus, non suas sibi res agent; sed eâ charitate pro nobis decertabunt, quasi in salutis nostræ periculo æterna, & jam secuta, ipsorum salus, periclitari videret.

deretur. S. Laur. Just. de S. Rich. Veneremur in Domino cives nostros, fidelissimosque adjuutores, & militia nostra propugnatores egregios. Cooperatores eorum sumus pro nobis, ne supervacue in nobis laborasse videantur: gaudium enim illorum est fortitudo nostra. Ramirez ep. 5. Apoc. 3.

Plena sunt angelorum omnia, aer, terra, mare, Ecclesia; quibus angeli profunt. Sed quorum, inquit, hæc innumerabilis multitudo angelorum, quasi nihil oculis videas, nihil manū attingas, nihil pedibus teras, quod infinitis non refertur angelis videatur? Adfunt Cherubim & Seraphim, qui dicunt Sanctus! Sanctus! Sanctus! Plenus est Mundus sanctarum virtutum, quia plenus est nequitiarum. Plenus est orbis terrarum remediis, quia plenus est laqueis. S. Ambrosius. Oct. 1. Pl. 118. apud Fernandum in Gen. 3. 13. lect. 26.

Magna dignitas animarum, ut unaquæque habeat ab ortu natiuitatis in custodiam sui angelum delegatum. S. Hier. in Matth. c. 18.

Omnem creaturam sensibilem Deus armatam, & munitam creavit; alias veloci pedum cursu, alias unguis, alias pennis, alias carnibus, alias denique dentibus. Hominem solum sic disposuit, ut virtus illis sit ipse Deus. S. Chrysost. in Matth. 7.

§. V.

Angeli quos ament? quibus se socient?

Apparuit ei Dominus in convulle. Gen. 18. 1. Cur Abraham, qui tam sæpe orabat in montibus, & campis, non apparuere angeli; sed sedenti ad ostium tabernaculi? Zacharia visus est angelus in templo. Luc. 1. 11. Significat, nihil in patrefamilias æquè mirandum, quam si domui suæ præsit; ut in Sacerdote plus nihil probatur, quam si adsit domui Domini, suæ domus non memor. Sacerdos, si procul sit à domo sua, ab Angelo recreatur; ab angelis, verò invisitur Patriarcha, si sit in ostio domus suæ. Judic. 6. 11. *Cum Gedeon excuteret, atq; purgaret frumenta - apparuit ei Angelus Domini.* Delectat Angelus labore hominum. Tanti vir ab angelo invisitur non orans, sed laborans. Oliv. l. 10. Strom. §. apparuit &c.

Fuerunt ei (Jacob) obviam Angeli Dei. Gen. 32. 1. Cur nunc potius, quam alias, habuit obvios sibi angelos? S. Ambrosius. l. 2. de Jacob c. 6. Perfectis, & fidelibus, divina solent esse præsidia.

Angeli eorum in celis. Matth. 18. 10. Dignitas humilium apponitur ex Angelico ministerio prompto pro ipsis &c. Cajetanus hic.

Apparuit autem illi angelus Domini. Luc. 1. 11. Angelus læta nuntiaturus apparuit ad altaris dexteram. Nusquam angeli certius in-

Polyanth. Sac. Tom. I.

veniuntur, quam ubi sanctis operibus; vacatur. Did. Stella hic.

Deus, & Dei angelus, non apparent promiscuè hominibus; sed iis, qui purò, castoque sunt animò. Titus Bostr. in c. 1. Luc.

Ob beneficentiam in proximos Angeli cum hominibus conversari non sunt designati, de qua re scribitur ad Hebræos c. 13. 16. *beneficentia nolite oblivisci &c.* Isidorus Clarius l. 1. or. 61.

§. VI.

Angelorum imitatio.

Sicut Angelus Dei. 1. Reg. 29. 9. q. d. Summè mihi gratus es, & summè mihi places; imò veneror te quasi angelum Dei. Est phrasys Hebræa, quæ utuntur, cum quempiam valdè laudare, & tollere volunt. Corn. à Lap. hic.

Imittit angelus Domini. Pl. 33. 8. Angelus minister est voluntatis divinæ: quapropter si vis te angelum fieri, fac, quod præcipit, ut liberes periclitantem, subvenias anxio, eripias innocentem. Cassiodorus hic.

Sunt novem ordines, Angeli, archangeli, quorum ad societatem, quia constat, Electos homines colligi, unumquemque in suo ordine, & eisdem sanctis Angelis similes fore, alios aliis, secundum diversas Ordinationis eorum gradus, differentiisque claritatis &c. Rupert. l. 2. c. 15. in Gen.

Si ad angelorum in celis consortia tendimus debemus vitam eorum in terris, quantum non noxia corpora tardant, semper imitari. V. Beda. l. 1. de tabernaculo c. 3.

Sicut in cælo sunt novem ordines Angelorum, sic sunt in hoc Mundo novem modi bonæ vitæ correspondentes novem ordinibus angelorum. Primus gradus bonæ vitæ, afflictio penitentialis. Secundus gradus, devotio spiritualis afflictioni addita: quando tales decedunt, collocantur in Ordine Archangelorum. Tertius miseria addita afflictioni, & devotioni: tales in ordine Principatus. Quartus, patientia in ordine Potestatum. Quintus concordantia proximalis. Sextus, præsentia in ordine Dominationum. Septimus, paupertas cum Thronis, Matth. 19. *sedebitis & vos &c.* Octavus, Sapientia cum Cherubim. Nonus, Charitas cum Seraphinis. S. Vinc. Ferr. f. 2. post D. 2. Paschæ.

Absque dubio non est leve, vel facile, humanum animum Angelicam formam induere, & in supermundanorum quendam, & verè plus quam humanum habitum transire; spirituales pennas accipere, & se ad summa levare. O quoties necesse est, aurum suum in ignem mittere, & iterum retrahere; & nunc in hoc, nunc in illud, laus vertere, crebrisque ictibus undiq; tundere; antequam gelicam formam inde excudat, Cherubimque producat. Richardus à S. Vict. l. 4. de arca myst. c. 6.